

Lázár családok a ferencrendiek pártfogásában egymással versenyeztek, s hogy Lázár Istvánnál Kájoni káplánkodott is, valószínűnek látszik, hogy épen az egyházi összeköttetések révén a szerzetrend vagy Kájoni könyvtárából került a könyv adományozás vagy kölcsönzés révén előbb a Lázár, majd rokonság révén¹ az Apor-család és Apor Péter könyvtárába.

A könyv kéziratosa része nemcsak az itt közölt ének miatt érdemel figyelmet, hanem a többi, a tartalom ismertetése alkalmával feltüntetett XVII. századi, jó részében magyar anyaga miatt is. Ennek közkinccsé tétele megérdemelné az időt és fáradságot. Különösen Mária-énekei nyújthatnak a kat. hymnológiának s az irodalomtörténetnek is érdekes és értékes anyagot.

SZABÓ T. ATTILA.

GRÓF TELEKI VERSE A TOLERANCIÁRÓL.

Ilyen címmel közöl az IK. 1929. 106—114. lapja egy hosszú verset. A 107. lapon azt írja a közlő, hogy «csaknem bizonyos, hogy ez a vers került most elénk.»

Teljesen bizonyos. A sárospataki főiskola kéziratárában szintén megvan e vers (746. sz. 10. d.) a Hagymási Zsuzsánna, Mária Terézia stb. halálára írt versekkel együtt. A címe ez: «A' Toleranciáról M. Gróf Székely Teleky Ö Excellentija által íratott Versek». Azonban a következő eltérések vannak:

A 10. s 11. sorok közt ezek olvashatók még:

A jót a gonosztól választani tudja
Hogy az úgy ne vólna, senki se tagadja.

A 108. és 109. sorok közt ezek vannak:

Tudományt ez vizsgál, hitet ez apolgat
A Jót helybe hagyja, a rosszról vádolgat

A 150. s 151. sorok közt ezek olvashatók:

Békesség Istene az Isten, érted-é?
Illy gyilkosságokkal azt így szolgálod-é?
(v. ö. a 171—172. sorokkal.)

A 153. sortól a 169-ig terjedő sorok a pataki kéziratból hiányoznak (a Szent Péter-részlet).

A többi rész egyezik, de néhány eltérés mégis van. Ezek közül az értelmesebb eltéréseket ide iktatom:

178: József ezt akarja, hát jó néven vegyük
203: dézmát h. dezmál
253: szeretve h. szeretetre
318: földöt h. földít
322: közé h. közzé.

¹ A két család rokonságát l. Apor *Lusus Mundijában* [Gen. Füz. 8 (1910.): 63. s. kl.].

A végső két sora is más:

Így már valakinek ha lennék terhére,
Halgatok: engedjen, mert értem Végére.

Ez értelmesebb, mint a közölt szöveg.

Az olvasóhoz intézett ajánlás nálunk azonban hiányzik.

GULYÁS JÓZSEF.

ADALÉK HAJNAL MÁTYÁS ÉLETEHEZ.

Szinnyei írói névtára (IV. 275.) megemlíti, hogy Hajnal Mátyás, jezsuita író 1598 febr. 4-én lépett Jézus-társaságába. Hajnal akkor filozófiai tanulmányait végezte Olmüchen s ott kérte a rendbe való fölvetését. Az olmüci jezsuita kollégium évkönyve följegyezte Hajnal szerzetbe lépését. Az 1598. év történetében olvassuk egy elhalt rendtárs nekrológja után: «Huius loco duo egregii adolescentes Matthias Hajnal et Michael Nyri Hungari, quorum prior Philosophus, alter Rhetor in societatem recepti sunt.» (*Historia Collegii Olomucensis S. J.* 1566—1727. Bécsi Nemzeti Kvtár, 12026. sz. kézirat. 10a l.) 1598-ban az olmüci kollégiumnak két jeles magyar növendéke ment jezsuitának: Hajnal, a filozófia és Nyíri Mihály, a retorika tanulója.

Hajnal a XVII. század elején Bécsset működött mint missióspap. (L. Brüsszle: *Recensio univrsi cleri Diocesis Quinque-Ecclessiensis.* Pécs, 1874. 91. l.)

TIMÁR KÁLMÁN.

TÁNCZ MENYHÉRT SZÁRMAZASA.

Táncz Menyhért pálos íróról eddig csak annyit tudunk, hogy 1743-ban született Pápán. Születésének napja ismeretlen volt. Abból, hogy szerzetesi fogadalomtételekor, 1761 okt. 25-én, hány évesnek mondják, próbálták kiszámítani, mikor születhetett. Szinnyei írói névtára (XIII. 1282.) is úgy véli, hogy 1743 márc. 20. és okt. 25. között született. Ez azonban csak találgatás s alig közelíti meg a valóságot.

A veszprémi egyházmegye papi névtárából megtudtam, hogy a pápai róm. kat. plébánia anyakönyvei 1683-ig nyúlnak vissza, s megkértem a plébániahivatalt, keressék ki Táncz keresztlevelét. 1929 szept. 18-áról 513/929. sz. a. kiállítva megküldték az anyakönyvi kivonatot. A pápai kereszteleési anyakönyv következő adatokat tartalmazza Tánczról: A születés és kereszteleés ideje: 1743 február 19. A kereszteleés neve: József. A szülők neve: Táncz János és Knirli Zsuzsanna (Pápa). A keresztszülők neve: Rohovich Ferenc és Paor Judit.

Új adat továbbá, hogy Táncz, ki 1760 nyarán lépett a pálos-rendbe s mint új szerzetes a márianosztrai kolostorban töltötte az egyévi próbaidőt.

TIMÁR KÁLMÁN.